

Remissyttrande rörande förslag till Bevara eller gallra nr 4 - råd om bevarande och gallring av kartor och ritningar hos kommuner och landsting/regioner

Synpunkter anges för respektive avsnitt.

Övergripande synpunkter

De föreslagna råden överensstämmer i stort med tidigare råd i RA-FS 1991:13. Då kartor och ritningar i allt större utsträckning hanteras digitalt torde råden vara förtjänta av större fokus på bevarande av elektroniska handlingar. Kopplingen mellan råden och Gallringsråd nr 7 och kommande nr 11 bör bli tydligare då de är beroende av varandra.

Avsnitt 1. Så här bör råden användas

Det är bra att resonemanget om "bevarande i urval" under 1. Bakgrund i RA-FS 1991:13 inte återkommer avsnittet då detta förde tanken till bevarandepprinciper som inte längre har en fast förankring i forskningens behov.

Under rubriken "Gallring" förklaras vad gallring är. Tanken att byte av medium oftast innebär gallring då information i allmänhet går förlorad, bör vara tydlig och enkel. Därefter är ytterligare vägledning genom exempel givetvis belysande.

Motiv för bevarande och gallring är starkt förankrade i arkivlagens 3 § som också citeras varför paragrafen bör anges. Hänvisningen till 2 kap. 18 § TF har inte en lika klar förankring i texten.

Förutsättningarna för gallringsfristerna anges tydligt under egen rubrik (När ska gallring ske) i gallringsråden. Detta tydliggör och förenklar när råden ska få sin tillämpning i gallrings- eller dokumenthanteringsplaner.

Under rubriken "Överlämnande till arkivmyndigheten", anges förutsättningarna för ett sådant överlämnande. Den avslutande delen av stycket anger bristfälligheter och svårigheter som har uppmärksammats vid leveranser till arkivmyndigheten. Då gallringsråden avser att vara proaktiva och ha sin giltighet under en avsevärd tid, ter sig kritik av förhållanden som uppmärksammats i det förgångna som ovidkommande.

Avsnitt 2. Närmare om bevarande och gallring av kartor och ritningar

Hänvisningar bör finnas till Gallringsråd 7 och Gallringsråd 11.

Avsnitt 2.1 Något om konsulters ansvar

Det framgår tydligt att arkivansvaret inte kan överlåtas till konsulter i olika byggnadsprojekt och att avtal med konsulten ska reglera att ett adekvat underlag överlämnas till beställaren. Det är därmed oklart om det efterföljande stycket som rör standarder egentligen tillför råden något.

Avsnitt 2.2 Kartor och ritningar, en del av vårt nationella kulturarv

Det är positivt att råden framhåller vikten av bevarande av ett så fullständigt grundmaterial som möjligt för att bygga kunskaper. Därmed är rådet från RA-FS 1991:13 att ett ”urval av kartor och ritningar måste bevaras” borttaget. Detta är bra då uttrycket för tanken till urvalsbevarande, vilket är missvisande.

Avsnitt 2.3 Bevarande, praktiska råd

Det förefaller onödigt att förklara att arkivhandlingar i original inte får ges bort eller användas för konstnärlig utsmyckning då arkivlagen tydligt anger förutsättningarna för handlingarnas bevarande. Arkivlagen 6 § 3 anger att myndigheten ska skydda arkivet mot förstörelse, skada, tillgrepp och obehörig åtkomst.

Avsnitt 2.4. Basmaterial och långtidsbevarande

I den senare delen av första stycket hänvisar råden till Normalpappersförordningen. I förordningen anges att till skriftliga offentliga handlingar ska användas papper, som kan kategoriseras till någon av de i förordningen beskrivna klasserna 1 - 4, vilket då benämns som normalpapper. Då stycket inte anger till vilken klass kartor och ritningar angavs tillhöra, hänger stycket i luften. Det torde räcka att konstatera att åldringsbeständigt papper på grund av limningen kan ha begränsad livslängd fram till 1990 då Riksarkivet ställer krav på neutrallimning.

I näst sista stycket hänvisas till RA-FS 2009:1. I Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 2009:2) om tekniska krav för elektroniska handlingar, framgår av 7 § formatkrav för digitala bilder som framställs i en fotografisk tillämpning och 8 § innehåller formatkrav för digitala kartor och ritningar.

Det är lämpligare att konsekvent använda begreppet handling istället för objekt som är svårare att förankra i arkivlagen och i hanteringen av arkiv. Objekt för även tanken till den fastighet eller liknande som kartor eller ritningar avser och kan vara registrerade efter, vilket är missvisande.

Avsnitt 2.5 Register och förteckningar

Det är oklart vad som avses med objekt i första stycket, vilket bör klargöras.

Avsnitt 2.6 Vid försäljning

”Om kommunen eller landstinget/regionen säljer en fastighet bör man bevara ett urval kartor och ritningar rörande fastigheten”, är en vag formulering och kan vara missvisande. Här bör ges en tydligare formulering som anger att dokumentationen som bevaras bör spegla samtliga faser i byggnadens historia.

Avsnitt 3.1 Äldre handlingar

Inga kommentarer.

Avsnitt 3.2 Planer, primär- och grundkartor samt övriga kartor

I avsnittets avslutande kommentar bör resonemanget kring digitalt lagrade kartor tydliggöras vad som avses med ”arkivbeständigt exemplar”. Inbegrips elektroniskt bevarade filer i system för bevarande (e-arkiv) i formuleringen eller avses endast utskrift på arkivbeständigt papper. Kommentaren bör även synkroniseras med andra stycket under 2.4 avseende långtidsbevarande av CAD-system.

Avsnitt 3.3 Ritningar

Ett avsnitt avseende elektroniskt bevarade ritningar bör tillföras råden, vilken synkroniseras med andra stycket under 2.4 avseende CAD-system.

Avsnitt 3.4 Övrigt

3.4.2 handlar om Gallringsbara kartor och ritningar. Avsnittet anger dock att det inte är möjligt att exemplifiera vilka kartor och ritningar som är gallringsbara. Vidare sägs att även om standardbetonade ritningar kan gallras är det omöjligt att gå närmare in på gallringsprinciper för dessa. Därmed är avsnittet överflödigt då inga principer för gallring eller gallringsbara handlingar anges.

I handläggaren Anders Åkerfeldts frånvaro föredrogs förslaget till yttrande av enhetschefen
Håkan Lövblad.

Björn Jordell

Håkan Lövblad